

CONSCIÈNCIA D'ARA
Cada dijous
I la setmana que ve:
**Diàleg interreligiós:
calen paraules?**

Estils

ALIMENTACIÓ I VIDA ESPIRITUAL

Bernabé Dalmau uneix aquests dos conceptes per desvetllar la fam del qui aspira a donar un contingut més elevat a una funció humana elemental per a sobreviure.

“En el fet religiós, res s’ha perdut, totes les opcions són vàlides”

Conversa amb José Casanova, un dels referents mundials de la sociologia de la religió

DÍDAC P. LAGARRIGA
BARCELONA

Mirar-se el melic. Treure el cap per la finestra, veure un món massa gran, complex, i tornar a ficar el cap a dins, enfocant de nou la mirada cap al melic. Aquest podria ser el resum d’una Europa mandrosa, conscient d’un món que se li escapa, preocupada perquè els seus valors universals no encaixen amb un univers que es defineix a ell mateix com a plurivers... I el món de les religions potser és l’àmbit més evident d’aquesta distància entre un planeta divers i un petit continent que s’entesta a seguir actuant com si la resta del món fos secundària, intentant fer passar per universals uns supòsits locals.

Les migracions han tornat a Europa un debat que creia superat: l’esfera pública de les religions. Per entendre on som, calen persones amb una mirada oberta, sensibles a aquesta qüestió i alhora profundament documentades, com és el cas d’un dels sociòlegs de la religió més destacats internacionalment, l’aragonès José Casanova (1951). Professor dels departaments de sociologia i teologia a la Georgetown University i investigador sènior del Berkley Center, actualment ocupa la Càtedra Kluge de Països i Cultures del Nord de la Biblioteca del John W. Kluge Center del Congrés dels Estats Units, el país on es va traslladar quan era jove i que mai més ha deixat. Una llar d’adopció que l’ha nodrit intel·lectualment des d’aquell primer moment d’arribada, impactat per un estat fortament secularitzat amb una societat altament religiosa, una paradoxa aparent que va trigar a entendre. “No em va passar només a mi, és una cosa que ha constatat tot europeu, ja Tocqueville o Marx ho van expressar”, confessa aquest professor, convidat recentment al CCCB per parlar sobre creença al segle XXI en el marc de l’exposició *La llum negra*.

La modernitat religiosa

“Vaig aconseguir entendre aquesta relació no excloent entre un estat secular i una societat molt religiosa quan vaig veure la religió no com un vestigi del passat que encara no ha desaparegut, sinó com a producte de la modernitat. Si entenem la religió com a producte de la modernitat –explica–, no esperarem que

desaparegui, sinó que visqui les transformacions lògiques de tot producte actual. La mobilització religiosa per assolir resultats polítics ens porta a una avaluació molt diferent del fet religiós entès com un vestigi tradicional en procés d’extinció. Aquesta és l’experiència general als països no occidentals, on les identitats religioses sovint apareixen amb la trobada amb el colonialisme i, per tant, són identitats modernes”.

El contrast amb Europa, on en general encara es considera la religió com un element que cal superar, és patent. Casanova ho atribueix a un fet particular: “Quan la gent deixa de creure en la seva Església, li costa obrir-se a altres creences religioses, senzillament s’allibera de la religió. A Europa vam sortir de l’Església, però no per buscar altres religions”. No obstant això, com explica, “a la resta del món la modernitat arriba amb l’opció de buscar lliurement la religió que es vulgui”, i posa com a exemple l’Amèrica Llatina, “amb l’explosió del pluralisme religiós i conversions en totes direccions en els últims quaranta anys, un fet que no veiem a Europa”.

Aquesta incapacitat europea d’entendre la pluralitat religiosa ens porta a un procés de cerca identitària complicat: “A Europa hem passat de l’ortodòxia religiosa a l’ortodòxia secular sense que hi hagi pluralisme religiós. Crèiem que ens

José Casanova és un dels sociòlegs de la religió més destacats a nivell internacional.

ARA

haviem alliberat de la religió, però per exemple davant l’islam tenim encara la posició tradicional que no és una religió verdadera”. Un islam que sovint es posa com una de les primeres qüestions en qualsevol debat sobre la idea d’Europa possiblement perquè és l’element més visible d’aquesta incòmoda pluralitat religiosa que irromp en els últims anys. “El que caracteritza el pluralisme religiós global és la voluntat de cada religió de ser única i diferent, però al mateix temps de ser igual a les altres. És una dinàmica d’unicitat, de ser diferents però no desiguals. Així doncs, igualades en l’heterodòxia, desapareix la noció entre religió veritable i falsa i totes han d’aprendre a conviure entre elles”, afirma el sociòleg, convençut del gran esforç que encara ha de fer Europa per acollir aquest pluralisme, en lloc d’entossudir-se a considerar les religions vestigis del passat.

Tornar a la sacralitat

Casanova s’autodefineix com a catòlic heterodox, amb gran respecte per totes les tradicions, i és gràcies a aquesta sensibilitat que les seves paraules van més enllà de l’estricta món acadèmic, per exemple quan afirma que l’espiritualitat pot alliberar-nos de la noció que ser modern és ser secular i “ens pot facilitar obrir-nos a aquesta experiència transcendent de qualsevol altra cre-

ença, a aquesta recerca d’una realitat que està més enllà del realisme, i també d’acollir el misteri, ja que el que veiem no és la realitat completa”. “El que caracteritza el moment present –continua– és aquesta possibilitat de cerca, de buscar la transcendència en totes les direccions...”

Totes les religions de la humanitat, tots els sabers i coneixements, són assequibles i estan a la nostra disposició avui dia. Cap opció ens és imposada, som lliures de buscar. En aquest sentit res s’ha perdut. La tesi falsa era la idea de superació, però ara veiem que res es perd, totes les opcions són vàlides”, sense per això oblidar-nos de la centralitat de la dignitat de l’ésser humà, que, per a ell, és “reconèixer allò que tenim en comú com a persones, cada religió a la seva manera”.

Aquests elements comuns es poden utilitzar per fer front a les crisis mundials més evidents, com per exemple “la necessitat de recuperar el sentit sagrat de la natura per fer front al gran desastre ecològic, ja que la ciència ens pot convèncer però no ens mou a actuar”. “Només la idea d’una natura sagrada, de trobar aquesta transcendència amb la natura, porta la gent a sacrificar-se. Pot semblar una regressió, però avui és necessari per poder solucionar la crisi ambiental”, conclou amb una mirada plaent, serena, que contrasta amb una ment que continua a mil per hora, infatigable. ■

OPINIÓ

La volta al món

FLAVIA COMPANYY
ESCRITORA

Quan llegiu aquestes paraules hauré començat a fer la volta al món. Marxo sola, amb motxilla, sense bitllet de tornada i amb la intenció de ser fora com a mínim un parell d’anys. La idea no és pas la de conèixer els cinc continents –fora una ingenuïtat– sinó la de transitar(-los). La idea no és pas la de trobar un lloc al món –el lloc és el planeta– sinó la del desprendre.

Si tot és impermanent, el pas de la vida no pot ser sinó el del trànsit. Mourre’s, permetre que tot sigui només el temps que ha de ser, estar disposat al canvi i acceptar cada instant com el que és: l’única realitat possible, l’única instància a partir de la qual la nostra naturalesa pot manifestar-se en la totalitat de la seva essència. Aquí i ara: la consciència que no hi ha passat que compti, i que no hi ha futur que compti. Entendre’n la teoria pot arribar a ser fàcil. Tenir-ne l’experiència pot ser revelador. Aquesta és la fe que em mou.

Marxo sola, amb motxilla, sense bitllet de tornada i amb la intenció de ser fora com a mínim un parell d’anys

De la mateixa manera em plantejo el desprendre: no acumular allò que no és necessari, viure amb el que cal, sense recanvis, sense “per si de cas”, sense anticipar i sense actuar a partir del que ja hem experimentat.

M’aconsellen, algunes persones quan em senten parlar d’aquesta decisió, que visiti aquest lloc a Cuba, aquell altre a l’Índia, el de més enllà a la Polinèsia. Els repeteixo que la meua idea no és el viatge sinó la vida en trànsit. Me’n vaig a escriure, a practicar ioga i meditació i silenci i observació. A deixar-me sentir que la persona més important és la que et cau al costat. Siguí o no sigui res teu: desprendre la propietat i la identificació, tan superflues i superficials.

Que es reveli el que s’ha de revelar. I que així sigui perquè, si és possible i convé, jo us ho pugui explicar. Gràtitud i joia. ■

FIRMA FOTO

Gent

TEXT:
XXXXXXXXXXXX

Títoladsjfh agsdjfhgsjhdsh

Segons l’autora del llibre hi ha cinc contaminants que són els més comuns. Els dos primer font d’una contaminació (foto1) electromagnètica derivada de la instal·lació elèctrica de l’habitatge o la que generen els ei vel mauris mattis hensent leo nulla, sagittis vel semper stibulum tincidunt dictum tortor et iabatur at tempor nisl.

aQuisque nulla nisi, porta ac dapibus sit amet, tempus sollicitudin neque. Vestibulum diam lacus, rutrum ac laoreet non, cursus eu, risu Suspendisse semper ultrices dui, id commodo elit varius sit amet. Mauris facilisis porttitor dolor. Nunc Nunc congue purus sed nunc dictum vitae auctor lorem semper. Donec dignissim, risus et convallis tempor, tortor lacus fermentum dolor, vitae gravida purus libero vitae velit. Cum sociis natoque penatibus et magnis dis parturient montes, nascetur ridiculus mus. Suspendisse adipiscing mollis accumsan. Etiam in velit ut sem tempus euismod. Morbi accumsan hendrerit sagittis. Donec ac orci orci. Donec ac adipiscing felis. Fusce sed tellus massa. Sed ornare, ante sit amet fermentum sollicitudin, urna mi aliquam nunc, sit amet dapibus ipsum lorem sit amet enim. Morbi mollis dui vitae augue dignissim ac posuere neque volutpat. Nunc in dolor eget diam consequat elementum quis rhoncus arcu.

Nam eu augue et metus varius tincidunt a eget mi. Mauris imper

Quisque ut arcu augue, vitae aliquet

Segons l’autora del llibre hi ha cinc contaminants que són els més comuns. Els dos primer font d’una contaminació erar problemes intestinals greus, com la salmonel·losi. Els altres tres són ear-se de **focontaminació (foto1)** electromagnètica derivada de la instal·lació elèctrica de l’habitatge o la que generen els ei vel mauris mattis hensent leo nulla, sagittis vel semper stibulum tinci-

dunt dictum tortor et iabatur at tempor nisl. Maecenas suscipit feugiat lii, nec bibendum orci mi in elit. In ante leo, blandit noe sIn sit amet ritulus velit. Nulla ac dolor magna, id eleifend velit. Quisque consequat diam in eros suscipit eu fringilla arcu faucibus. Aenean vel diam est, non sodales neque. Fusce sed molestie ipsum. Nam et sagittis purus. In pretium condimen. ■

TítolMauris imperdiet, augue vel

160 caràcters aprox. Nulla facilisi. Etiam sed dapibus tortor. Praesent fringilla faucibus libero, tincidunt dictum purus condimVestibulum aliquet Proin a purus nibh. Donec lacus magna, aliquet ut lobortis at, semper et tortor. Nam vehicula, elit eu .Praesent vitae nulla sed nunc placerat congue. Sed dapibus dolor ut sem consectetur quis tempor lorem mollis. Mauris rutru.Aenean scelerisque

FIRMA FOTO